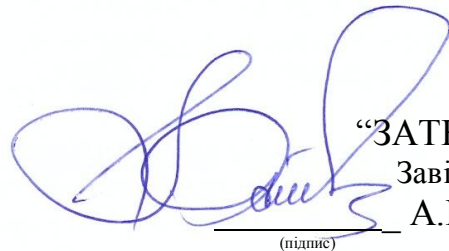

Національний університет «чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського

Кафедра історії України, археології та краєзнавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
А.М. Острянко
(прізвище та ініціали)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

Освітня програма 032 Історія та археологія

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Протокол № від 1 від 31 серпня 2022 року

Розробник: Щербина Світлана Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Мова навчання – українська.

Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Туристичне країнознавство» є формування у студентів знань з теорії та методики країнознавчого аналізу для сфери туризму, туристської специфіки окремих регіонів, країн та туристських центрів.

Завданням вивчення дисципліни «Туристичне країнознавство» є теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців з питань:

- теоретичних засад країнознавства;
- туристичного районування світу та застосування регіонального підходу до туристичної оцінки країн і регіонів;
- структури та методики проведення комплексної туристичної характеристики країни, що виступає в ролі туристичного об'єкта чи експортера туризму;
- комплексної оцінки туристичного потенціалу туристичних регіонів світу, провідних туристичних країн та їх туристичних центрів.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Методологічні основи та структура туристичного вивчення країни
2. Характеристика туристичних регіонів світу

Обсяг дисципліни

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин:	90	
- лекції	16	
- практичні / семінарські	10	
- лабораторні		
- індивідуальні завдання		
- самостійна робота студента	64	

Статус навчальної дисципліни вільного вибору.

Критерії оцінювання результатів навчання

а) робота на практичному занятті

Усна відповідь, доповідь, виконання завдань

на практичному занятті

до 10 балів

Активність (доповнення, запитання)

1 бал

б) самостійна робота

до 35 балів

в) модульна контрольна робота (тестове завдання)

до 5 балів

г) творча робота

до 5 балів

Робота на практичному занятті оцінюється за такими критеріями: 10-8 балів – здобувач освіти у повному обсязі опрацював програмовий матеріал, має глибокі та міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить

аргументовані висновки; може узагальнювати та застосовувати набуті знання; 4 бали – відповідь містить незначні неточності; 7-5 бали – студент може відтворити основні положення програмового матеріалу, його відповідь неповна; 4-1 бал – студент доповнює відповіді своїх товаришів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Структура та тематичний план навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Методологічні основи та структура вивчення країни*

Тема 1. Країнознавство як наукова дисципліна.

Сучасні підходи до тлумачення «країнознавства». Функції і завдання країнознавства. Міждисциплінарний характер науки країнознавства. Еволюція країнознавчої наукової думки. Наукові школи країнознавства. Видатні дослідники-країнознавці.

Регіон як основний об'єкт дослідження в країнознавстві. Метод країнознавства: класична хорологічна концепція та парадигма територіальної організації. Принципи країнознавства. Екологічний підхід в країнознавстві: географічний детермінізм та географічний посибілізм. Інструментарій країнознавчого дослідження.

Предмет країнознавства. Програма країнознавчого дослідження. Аналітичний та синтетичний типи досліджень. Підходи до країнознавчого дослідження: наукове, інформаційно-пошукове та публіцистичне країнознавство. Наукові концепції країнознавчого дослідження: концепція проблемного країнознавства, концепція культурно-образного країнознавства

Тема 2. Країнознавство у сфері туризму.

Передумови формування країнознавчої науки в туризмі. Система географічних наук в туризмі. Особливості та специфіка туристичного країнознавства. Категорійний апарат туристичного країнознавства. Туристичний центр. Туристська дестинація.

Система країнознавчої інформації. Джерельна база країнознавчих досліджень в туризмі. Структура та характеристика джерел країнознавчої інформації для цілей туризму. Методика та технологія пошуку, накопичення і обробки країнознавчої інформації.

Типова програма країнознавчого дослідження в туристичному бізнесі. Туристичне країнознавство в системі маркетингу туристичних підприємств. Країнознавство та статистична звітність підприємств туристичної індустрії.

Тема 3. Туристичне регіонаознавство

Районування, як основний метод країнознавчого дослідження в туризмі. Принципи та критерії районування в туризмі. Поняття регіону. Регіоналізація. Підходи до визначення регіонів, їх різномасштабність. Межі регіону. Супермакрорегіон, макрорегіон, субрегіон, мезорегіон, мікрорегіон. Історико-географічні регіони.

Сучасні підходи до регіонального поділу світу: Західна Європа, Східна та Центральна Європа, Північна Європа, Південна Європа, Південно-Західна Азія, Центральна Азія, Південна Азія, Східна Азія, Південно-Східна Азія, Північна Америка. Центральна Америка, Південна Америка, Англо-Америка та Латинська Америка, Мезоамерика, Країни Карибського басейну, Вест-Індія, Ла-Платські країни, Андські країни, Північна Африка, Західна Африка, Центральна Африка, Східна Африка, Південна Африка. Австралія і Нова Зеландія, Океанія, Меланезія, Полінезія, Мікронезія. Історико-географічні субрегіони: Близький Схід, Середній Схід, Далекий Схід, Середня Азія, Сахель, Магриб, Левант, Закавказзя, Скандинавія, Прибалтика, Балканські країни.

Особливості туристичного районування світу згідно з ЮНВТО (в залежності від обсягів турпоїздок, обсягів валютних находжень, темпів зростання чисельності відвідувачів). Типологія країн світу в залежності від геополітичного положення (географічного, демографічного, економічного, політичного, історичного), наявності природно-рекреаційних ресурсів, стану туристичної інфраструктури. Типологія країн за економіко-географічними передумовами сталого розвитку туризму.

Тема 4. Природно-географічна характеристика

Географічна характеристика країни с точки зору туризму. Опис території країни, її властивостей і складу. Визначення географічного положення країни. Географічне положення як умова розвитку туризму в країні. Послідовність опису природного середовища країни. Природні умови та природні ресурси країни, що мають інтерес для туризму.

Туристична характеристика клімату в країні. Визначення кліматичних поясів та параметрів клімату та їх впливу на туристичну активність в країні. Сезонні коливання кліматичних умов в країні, як фактори розвитку туризму. Оцінка параметрів погоди в процесі країнознавчого дослідження.

Вивчення вод Світового океану та внутрішніх вод, як елементів туристичної характеристики країни. Туристична характеристика морів, річок, озер та болот. Підземні води та їх роль в підвищенні туристичної привабливості країни чи регіону.

Туристична характеристика рослинного та тваринного світу країни (флора і фауна). Визначення природних рослинних зон у країні. Оцінка умов існування тварин в країні. Тварини та рослини, що зникають і що охороняються. Ендемічні та реліктові тварини і рослини. Природоохоронна діяльність в країні. Опис природоохоронних територій (державних заповідників, заказників, резерватів та національних парків), як специфічних об'єктів туризму. Унікальні природні явища та природні об'єкти в країні.

Тема 5. Політична, економічна та історична характеристика.

Вплив політичних умов в країні на розвиток туризму. Політична характеристика держави. Суверенітет держави. Визначення наявності залежних та спірних територій. Політичні конфлікти та «гарячі точки». Визначення форми правління в країні (монархія, республіка, країни Співдружності, джамахирія) та форми державного устрою (унітарна, федеративна та конфедеративна держава). Плюралістичні та клерикальні держави та типи політичного режиму в країні. Політична структура країни, її відношення до однопартійних чи багато- партійних держав. Столиця країни та адміністративно-територіальний поділ. Державні символи. Державна та офіційні мови в країні. Назви державних органів влади та державних посад.

Входження країни в міжнародні організації і союзи. Політичні блоки та економічні союзи. Змішані блоки країн. Підписані країною міждержавні договори та протоколи.

Економічні умови в країні та їх вплив на розвиток туризму. Оцінка рівня економічного розвитку країни та його вплив на туризм. Визначення укладу економіки країни та головних статей експорту та імпорту. Оцінка галузевої структура економіки, що має вплив на розвиток туризму (ступінь розвитку туристичної інфраструктури): транспорт, готельне та ресторанне господарство, мережа туроператорів та турагентів, зв'язок, комунальне господарство. індустрія розваг і дозвілля, охорона здоров'я, освіта, спорт, сільське господарство, народні промисли. Характеристика грошової одиниці країни. Банкноти і монети, що мають ходження.

Роль історичної інформації в підвищенні туристичній привабливості країни. Основні напрямки історичної характеристики країни для сфери туризму: історія становлення держави, історія народів, видатні історичні події, видатні історичні особи, історичні регіони, археологічні та історичні пам'ятки.

Тема 6. Соціальна характеристика та культура.

Населення країни як фактор (умова) та суб'єкт розвитку туризму в країні. Значення демографічної характеристики населення для визначення туристичної привабливості країни. Оцінка показників «якості» населення країни, структура зайнятості та рівня безробіття. Розміщення та густота населення. Розселення та ступінь урбанізації в країні. Опис міста та передмістя, як основних туристських дестинацій країни. Основні підходи до районування міста. Агломерати та мегаполіси країни. Процеси субурбанізації. Визначення головних міст країни. Характеристика сільських поселень. Форми сільського розселення в країні. Оцінка стану міграції населення в країні.

Туристична характеристика народів країни. Визначення расового, етнічного та національного складу населення, національних меншин та аборигенів.

Релігійна приналежність людини як важлива складова туристичного вивчення народів країни. Характеристика релігійного складу населення. Традиційні та нетрадиційні релігії і вірування в країні. Релігійні конфесії, що існують в країні. Наявність і роль в країні релігійного права.

Туристична характеристика культури народу, як об'єкту атракції. Складові культури. Характеристика мови та писемності в країні. Входження мови народу в мовну групу та мовну сім'ю. Відмінності між літературною та розмовною

мовою. Існування діалектів мови. Невербальні форми спілкування народу. Символіка кольору. Характеристика мистецтва в країні. Характеристика національної архітектури та архітектурних пам'яток, музики і театру. Опис фольклору та його жанрів. Характеристика декоративно-прикладного мистецтва. Місце музеїв в туристичному описі країни. Видатні твори мистецтва. Культурні події та явища в країні як сучасні об'єкти туристської атракції.

Необхідність врахування культурних традицій народу в туристичній характеристиці країни. Етнічні, етнографічні та національні традиції. Опис звичаїв, обрядів, ритуалів та церемоній. Народні свята, фестивалі та ярмарки в країні. Характеристика національного одягу, народної творчості та ремесел. Традиційні для країни види спорту. Розвиток масової культури в країні.

Кулінарія як компонент культури. Традиції та культура харчування народів. Продукти харчування та раціон. Національна домашня та ресторанна кухні. Найпоширеніші кухні світу та їх характерні риси. Національні страви та напої. Релігійні особливості та обмеження в харчуванні.

Цивілізаційний підхід в туристичному країнознавстві. Цивілізаційний базис. Види сучасних цивілізацій. Проблеми міжцивілізаційних взаємовідносин в умовах глобалізації та розвитку міжнародного туризму.

Змістовний модуль 2. Характеристика туристичних регіонів світу

Послідовність туристичного опису країни. Стан розвитку туристичної галузі в країні та її місце на міжнародному ринку туристичних послуг. Структура та динаміка туристських потоків, грошових надходжень та витрат. Види туристичних ресурсів. Об'єкти туризму за їх класифікацією. Основні туристські дестинації країни. Туристські атракції. Рекреаційні зони, курорти та парки. Розроблені туристичні маршрути. Розвинуті види туризму в країні та їх географія. Органи управління туризмом та туристична політика. Рекорди країни.

Спеціальна туристична інформація про країну та необхідність її отримання туристом. Збір інформації щодо природних небезпечностей, безпеки життя, здоров'я та власності. Врахування поясного часу та його різниці з київським часом. Ступінь розвитку телефонного та мобільного зв'язку. Список довідкових телефонних номерів. Курси обміну національної валюти в основні валюти світу. Перелік святкових та неробочих днів. Робочий та неробочий час в країні. Напруга і частота електричного струму та специфіка електричної фурнітури в готелях. Митні правила, обмеження та туристичні формальності країни. Необхідність отримання візи, реєстрація та строки перебування в країні. Правила поведінки в країні. Можливість та розміри чайових в закладах гостинності. Туристична характеристика видів транспорту та спеціальної транспортної інфраструктури. Транспортна мережа, платні автотраси та можливість прокату авто. Правила дорожнього руху. Традиційні покупки туристів в країні та сувеніри. Наявність tax-free.

Тема 7. Європейський туристичний макрорегіон.

Структура та загальна характеристика європейського туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн СНД, зарубіжної Європи та країн Східного Середземномор'я. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри, розвинені види туризму.

Тема 8. Близькосхідний туристичний макрорегіон.

Структура та загальна характеристика Близькосхідного туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн Південно-Західної Азії, Єгипту та Лівії. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри, розвинені види туризму.

Тема 9. Південно-Азійський та Азійсько-Тихоокеанський макрорегіони.

Структура та загальна характеристика Південно-Азійського та Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн Південної, Південно-Східної, Східної Азії, Австралії та Океанії. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри, розвинені види туризму.

Тема 10. Африканський туристичний макрорегіон.

Структура та загальна характеристика Американського туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн Північної, Південної, Центральної Америки, острівних країн і територій Карибського басейну. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри, розвинені види туризму.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	л а б	ін д	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.Методологічні основи та структура туристичного вивчення країни												
Тема 1. Країнознавство як наукова дисципліна	8	2				6						
Тема 2. Країнознавство у сфері туризму	8	2				6						
Тема 3. Туристичне регіоназнавство	8					8						
Тема 4. Природно-географічна характеристика	10		2			8						
Тема 5. Політична, економічна та історична характеристика	8	2				6						
Тема 6. Соціальна характеристика та культура	8	2				6						

2. Характеристика туристичних регіонів світу												
Тема 7. Європейський туристичний макрорегіон	12	2	2			8						
Тема 8. Близькосхідний туристичний макрорегіон	10	2	2			6						
Тема 9. Південно-Азійський та Азійсько-Тихоокеанський макрорегіони	10	2	2			6						
Тема 10. Африканський туристичний макрорегіон	10	2	2			6						
Усього годин	90	16	10			64						

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Природно-географічна характеристика туристичного регіону	2
2.	Європейський туристичний макрорегіон	2
3.	Близькосхідний туристичний макрорегіон	2
4.	Південно-Азійський та Азійсько-Тихоокеанський макрорегіони	2
5.	Африканський туристичний макрорегіон	2
Усього годин практичних занять		10

Методи навчання

1. Словесні методи навчання (лекція, бесіда);
2. Практичні методи навчання (виконання творчих завдань, підготовка доповідей, презентацій);
3. Проблемний виклад матеріалу;
4. Дослідницький метод навчання.

Методи контролю

1. Усне опитування, участь у груповій роботі;
2. Творчі роботи, презентації;
3. Залік.

Засоби діагностики успішності та якості навчання

- студентські проекти, презентації та виступи на практичних заняттях;

- усна відповідь;
- письмова робота.

Розподіл балів

	Поточне тестування та самостійна робота					С/р	Сума
	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2					
Тема	T1	T2	T3	T4	T5		100
Бали	10	10	10	10	10	50	100

Розподіл балів за формами контролю

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті			
Робота на практичному занятті	5	10	до 50
Самостійна робота:	2	25	до 50
Усього:			до 100

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус.
3. Плани семінарських занять та методичні рекомендації.
4. Теми і завдання для самостійного опрацювання.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Мальська М. П., Гамкало М. З., Бордун О. Ю. Туристичне країнознавство. Європа. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.
2. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія/ М. П. Мальська, О. Ю. Бордун, М. З. Гамкало. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 184 с.

Допоміжна література:

1. Білан С. Сільський туризм як фактор збереження соціальної сфери українського села / С. Білан // Вісник аграрної історії . 2013. Вип. 4 5. С. 161 165. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vai_2013_4-5_22.pdf
3. Біль М. Організаційно-управлінський механізм забезпечення розвитку туристичної галузі країни / М. Біль. // Державне будівництво . 2008. № 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeVu_2008_1_36.pdf
4. Божидарнік Т. Міжнародний туризм / Т. Божидарнік, Н. Божидарнік, Л. Савош. К.: Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.
2. 6. Божко Л. Паломництво як соціальна практика мобільності та складова сучасного туризму / Л. Божко // Культура України . 2014. Вип.

46. С. 171 178. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ku_2014_46_23.pdf
6. Гордієнко І. Міжнародний туризм та його розвиток в Україні / І. Гордієнко, О. Шайда. — Науковий вісник НЛТУ України. — 2011. — Вип. 21.6. — С. 141 144. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu/21_6/141_Gor.pdf
3. Гостєва Н. Місце туристичної індустрії України у світі / Н. Гостєва // Держава та регіони. — Серія: Державне управління. 2009. №2. С.45 50.
4. Грабовенська С. Сучасний стан і тенденції розвитку туристичної сфери в Україні / С. Грабовенська // Режим доступу: <http://www.newbiznet.com.ua/index.php/uk/articles/80-market/335-2013-07-31-07-08-09>
5. Дмитрук С. Соціально-педагогічні технології в туризмі / С. Дмитрук, О. Дмитрук. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 328 с.
6. Дядечко, Л. Економіка туристичного бізнесу / Л. Дядечко. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 224 с.
7. Зікеєва С. Туристична галузь України в період євроінтеграції: соціально-економічний аспект / С. Зікеєва // Економіка і менеджмент культури. 2013. № 1. С. 61 66. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ekmk_2013_1_13.pdf
8. Зінченко В. Молодіжний міжнародний туризм в Україні (70 80-ті роки ХХ ст.) / В. Зінченко — К.: Інститут історії України НАН України, 2004. — 58 с.
9. Іваненко І. Історичні аспекти розвитку туристичної діяльності в Україні / І. Іваненко, Ю. Рахматуліна // Вісник Черкаського університету. Вип. 177. Серія Економічні науки Черкаси: Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. — С.89 – 95.
10. Капрусь О. Основні напрямки діяльності всесвітньої туристичної організації у контексті сприяння сталому розвитку туризму / О. Капрусь // Гілея . 2013. — Вип. 78. С. 369 373. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/gileya_2013_78_113.pdf
11. Капрусь О. Реформування туристичної галузі України в контексті членства у Всесвітній туристичній організації / О. Капрусь // Гілея. 2011. Випуск 55 (12). — С. 479 – 483.
12. Кляп М. Сучасні різновиди туризму / М. Кляп, Ф. Шандор. — К.: Знання, 2011. — 335 с.
13. Кожухівська Р. Туризм в Україні: стан, фактори та перспектива розвитку / Р. Кожухівська // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». Сер. «Стратегія інноваційного розвитку економіки». — Тернопіль, 2012 — Вип. 3(29). С.43 – 50.
14. Король О. Підготовка кадрів для туристичних підприємств і організацій: світовий досвід та сучасний стан в Україні та Чернівецькій області / О. Король, І. Бойко // Туристично-краєзнавчі дослідження. — К.: Друкарня ФПУ. — 2005. — Вип. 6. С.427 – 433.

- 15.2 Король О. Сучасний туризм та його місце у суспільному виробництві / О. Король, М. Крачило // Розвиток туризму в Україні. Проблеми і перспективи. — К.: ІВЦ «Слов'янський діалог», 1995. — С.57–63.
16. Король О. Туристські ресурси та їх використання / О. Король // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 3. Географія. — Чернівці: ЧДУ, 1996. — С.64–69.
- 17.2 Кудла Н. Маркетинг туристичних послуг / Н. Кудла. — К.: Знання, 2011. — 350 с.
18. Лужанська Т. Сільський туризм: історія, сьогодення та перспективи / Т. Лужанська, С. Махлинець, Л. Тебляшкіна. — К.: Кондор, 2008. — 385 с.
19. Мальська М. Організація туристичного обслуговування / М. Мальська, В. Худо, Ю. Занько. — К.: Знання, 2011. — 275 с.
20. Мальська М. Планування діяльності туристичних підприємств / М. Мальська, О. Бордун. — К.: Знання, 2005. — 241 с.
21. Мальська М. Туристичний бізнес: теорія та практика / М. Мальська, В. Худо. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 424 с.
22. Маринич О. Фізична географія України / О. Маринич, П. Шищенко. — К.: Знання, 2003. — 479 с.
23. Молочко Є. Популяризація культурної спадщини Криму (1834–1920): до історії вивчення питання / Є. Молочко // Чорноморський літопис. 2011. Вип. 4. С. 123–131. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chl_2011_4_21.pdf
24. Панкова Є. Туристичне краєзнавство / Є. Панкова. — К.: Альтерпрес, 2003. — 352 с.
25. Петранівський В. Туристичне краєзнавство / В. Петранівський, М. Рутинський. — К.: Знання, 2006. — 575 с.
26. Рутинський М. Географія туризму України / М. Рутинський. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 160 с.
27. Рутинський М. Замковий туризм в Україні / М. Рутинський. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 432 с.
28. Рутинський М. Сільський туризм / М. Рутинський, Ю. Зінько. — К.: Знання, 2006. — 271 с.
29. Скопень М. Комп'ютерні інформаційні технології в туризмі / М. Скопень. — К.: Кондор, 2005. — 302 с.
30. Сокіл Т. До питання про розробку державної політики в галузі іноземного туризму в Україні / Т. Сокіл // Краєзнавство. — 2000. — № 1–2. — С. 98–104.
31. Сокол Т. Основи туристичної діяльності / Т. Сокол. — К.: Грамота, 2006. — 264 с.
32. Стоян Т. Міжнародний туризм в Україні другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: основні тенденції становлення та розвитку / Т. Стоян // Гілея: 2012. — Випуск 56 (1) 2012 — С. 145–149.
33. Туристична діяльність в Україні: нормативно-правове регулювання / упоряд. О. Роїна. — К.: КНТ, 2006. — 464 с.
34. Школа І. Менеджмент туристичної індустрії / І. Школа, Т. Ореховська, І. Козьменко. — Чернівці: Книги ХХІ, 2003. — 596 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.world-tourism.org/> – Сайт з інформацією про розвиток світового туризму.
2. <http://www2.unwto.org/> сайт UNWTO
3. <http://tourlib.net> - «Все про туризм - туристична бібліотека»
4. <http://pidruchniki.com/turizm> - Навчальні матеріали онлайн
5. <http://libfree.com/turizm/> - Підручники з туризму онлайн